

بررسی تأثیر حرفه آموزی بر ارتقاء مهارت های اجتماعی در دانش آموزان آموزش پذیر بالای ۱۴ سال

دشتستان

دکتر ناصر امینی^۱، دکتر مولود کیخسروانی^۲، عاطفه عبادی پور^۳

۱- استادیار گروه روانشناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر ایران

۲- استادیار گروه روانشناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر ایران

۳- دانش اموخته گروه روانشناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر ایران

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی اثربخشی تأثیر حرفه آموزی بر ارتقاء مهارت های اجتماعی در دانش آموزان آموزش پذیر بالای ۱۴ سال دشتستان بود. این پژوهش به لحاظ هدف کاربردی و از جهت روش جمع آوری اطلاعات در زمره مطالعات شبه آزمایشی، از نوع طرح پیش آزمون- پس آزمون با گروه کنترل محسوب می شود. جامعه پژوهش حاضر را تمامی دانش آموزان آموزش پذیر بالای ۱۴ سال مراجعه کننده به مراکز بهزیستی و مدارس استثنایی شهر برازجان در نیمه اول سال ۱۳۹۵ به تعداد ۶۵ نفر تشکیل می دهند. روش نمونه گیری بر اساس روش نمونه گیری تصادفی در دسترس صورت پذیرفت که تعداد ۲۰ نفر از بین افراد جامعه انتخاب شدند. برای بدست آوردن داده ها از پرسشنامه مهارت های اجتماعی ماتسون (۲۰۰۳) استفاده شد. جهت تحلیل فرضیه های پژوهش از روش های آماری تحلیل واریانس چند متغیره و تحلیل واریانس یک طرفه نشان داد که میان دانش آموزان آموزش پذیر شرکت کننده در کلاس های حرفه آموزی با دانش آموزان گروه کنترل که در این کلاس ها شرکت نکرده اند از نظر مولفه های مهارت های اجتماعی شامل مهارت های اجتماعی مناسب، رفتارهای غیر اجتماعی، پرخاشگری و رفتارهای تکانشی، برتری طلبی، اطمینان زیاد به خود داشتن و رابطه با همسالان تفاوت معنی داری وجود دارد. با توجه به میانگین هر دو گروه، می توان نتیجه گرفت که حرفه آموزی بر افزایش مهارت های اجتماعی مناسب و رابطه با همسالان تأثیر مثبتی دارد و موجب افزایش این مولفه ها می شود. در حالی است که حرفه آموزی موجب کاهش رفتارهای غیراجتماعی، پرخاشگری و رفتارهای تکانشی، برتری طلبی و اطمینان زیاد به خود داشتن نیز می شود.

واژه های کلیدی

حرفه آموزی، مهارت های اجتماعی، دانش آموزان آموزش پذیر

مقدمه

روابط متقابل انسان در چارچوب ساختارهای اجتماعی شکل می گیرد. در حقیقت زندگی هیچ فردی در تنهایی امکان پذیر نیست و افکار، احساسات و رفتار ما در روابط اجتماعی تکوین می یابند. انسان نیازمند برقراری ارتباط با دیگران است. بدون داشتن رابطه اجتماعی با دیگران، نمی تواند نیازهای اساسی و ثانویه خود را برآورده سازد. از سوی دیگر به نظر می رسد نیازهای انسان و میزان برآورده شدن آن

با میزان و شکل برقراری ارتباط با دیگران ارتباط دارد. واقعیت این است که رابطه میان نیازهای انسان و مهارت های برقراری ارتباط با دیگران، دور از ذهن نیست [۱].

کسب مهارت های اجتماعی اساس اجتماعی شدن آدمی در تمامی فرهنگ ها بوده که در دو یا سه قرن اخیر مورد توجه قرار گرفته است. چرا که انسان موجودی است اجتماعی و پویا که به منظور تأمین نیازهای جسمی، روحی و عاطفی، همیشه با هموعان خود در حال تعامل است و بدون ارتباط با دیگران نمی تواند توانمندی های خویش را در جهت انجام وظایف فردی و اجتماعی توسعه دهد [۲].

بنابراین انسان موجودی است که برای رفع نیازهای عاطفی، اجتماعی و بیولوژیک خود به تعامل با دیگران محتاج است. ناتوانی در برقراری ارتباط و محبت ورزیدن، باعث می شود که زندگی بی رنگ شده، کم کم گرمی، معناداری و روابط اجتماعی از آن رخت بربندند. ناتوانی در بیان احساسات و روابط رضایت بخش با دیگران به بهای گرانی تمام می شود و آنها را آسیب پذیر می کند [۳]. در چرخه تحول آدمی دوره مهمی وجود دارد که بین دوره کودکی و دوره بزرگسالی قرار می گیرد و به نوجوانی موسوم است. دوره ای که شاخص پایان کودکی و آغاز پیگیری پختگی است و در سه بعد زیستی، روانی و اجتماعی که رابطه نزدیکی با هم دارند نمایان می شود. ورود به دوره نوجوانی با تغییرات مهمی از جمله بلوغ جنسی، روابط با همسالان، خطر پذیری و کسب مهارت های تازه ی شناختی همراه است. این تغییرات ناگهانی و وسیع که در جنب های مختلف جسمانی، روانی و اجتماعی نوجوانان بروز می دهد مرحله ای بحرانی را ایجاد می کند که طبعاً مشکلات و ناسازگاری هایی به همراه خواهد داشت. بنابراین با توجه به اهمیت دوران نوجوانی، شناخت اصولی و علمی این مرحله از زندگی، جهت پیشگیری از ناهنجاری ها و مشکلات ناشی از این بحران از طریق ارائه اطلاعات و آگاهی لازم به نوجوانان و کسب مهارت های مورد نیاز برای مقابله با مشکلات ناشی از این بحران موضوعی بسیار مهم و حساس تلقی می شود. یکی از این مهارت های مهم، که هر فردی باید از آن بهره مند باشد مهارت های اجتماعی است [۴].